

SCURTE CONSIDERAȚII PRIVIND DISLOCĂRILE¹ DIN ANUL 1952 DIN ZONA CONSTANȚEI - STUDIU DE CAZ

Acțiunile de dislocare din orașele și centrele industriale au început în 1950. Centre aglomerate, conform anexei hotărârii HCM nr. 1154 din 26 octombrie/1950, erau considerate următoarele localități: București (cu o zonă de 20 km în jurul orașului), Stalin (Brașov), Ploiești, Cluj, Oradea, Timișoara, Reșița, Hunedoara, Cugir, Constanța, Galați și Iași. Articolul 2 menționa că în centrele aglomerate se puteau stabili angajații organelor și instituțiilor de stat, întreprinderilor și organizațiilor cooperatiste și a celor cu caracter obștesc, militarii de carieră mutați în interes de serviciu, precum și soții, descendenții și ascendenții acestora, adică persoanele și familiile celor angajați la stat. Mutația în centrele aglomerate se acorda de miliție numai pe baza ordinului de repartizare a unei locuințe sau a adeverinței instituțiilor sau organizațiilor de stat care asigurau angajatului și familiei sale spațiul locativ necesar. În centrele aglomerate nu se puteau stabili, în mod definitiv, și nu puteau locui ca flotanți persoanele care „prin manifestările lor față de poporul muncitor dăunează construirii socialismului în Republica Populară Română”, chiar dacă îndeplineau condițiile prevăzute de art. 2, adică aveau un serviciu.²

* Consilier Superior la Serviciul Județean Giurgiu al Arhivelor Naționale

** Profesor la Colegiul Național „Ioan Maiorescu” din Giurgiu

¹ Dislocarea este definită, în *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist-Represiunea. A-E*; coord. Octavian Roske, Institutul Național Pentru Studiul Totalitarismului, București, 2011, p. 580-584, litera D-Dislocare, ca fiind „procedură administrativă utilizată în cadrul sistemului concentraționar, aplicată anumitor categorii de persoane, constând în strămutarea de la locul de domiciliu” (autori Florin Abraham și Cristian Gojinescu).

² Vezi pe larg: Nicoleta Ionescu-Gură, *Dislocarea din centrele aglomerate a persoanelor care „dăunau construirii socialismului în Republica Populară Română”, în „Caietele CNSAS - Revistă semestrială editată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității”, an I, nr. 2, 2008, p. 277-293; cadrul legislativ este punctat și în lucrarea lui Ion Bălan, *Regimul Concentraționar din România. 1945-1964*, Fundația Academia Civică, București, 2000, p. 132-175 (în capitolul III *Dislocări, Deportări*).*

Articolul 6 preciza că cei care nu-și justificau prezența în aceste centre (persoanele care nu aveau nicio ocupație, care refuzau sistematic plasarea lor prin Oficiul Forțelor de Muncă, sau care au suferit condamnări grave, „foștii exploataitori” etc.) și cei care se manifestau ostil față de regimul politic impus de Moscova erau evacuați din centrele aglomerate de organele Ministerului Afacerilor Interne, stabilindu-li-se domiciliu obligatoriu în orice localitate.

La 15 martie 1951, prin HCM nr. 344, a fost modificat art. 6 al HCM nr. 1154/1950, în sensul că Ministerului Afacerilor Interne i se dădea posibilitatea, pe bază de decizie, să dispună mutarea din orice localitate, nu numai din centrele aglomerate, a persoanelor care „dăunau construirii socialismului în RPR”.

Conform art. 11 al HCM nr. 1554 din 22 august 1952, stabilirea domiciliului obligatoriu era făcută de o comisie regională formată din secretarul de partid, șeful regiunii securității statului și șeful regiunii de miliție, care studiau dosarele și propunerile pregătite și prezentate de Securitate și Miliție (fiecare organ pentru persoanele care intrau în competența lui). După aprobarea comisiei regionale, tot materialul cu concluziile și propunerile acestei comisii era înaintat Comisiei Centrale de la Ministerul Afacerilor Interne. Hotărârea rămânea definitivă după aprobarea Comisiei MAI. Pe baza deciziei acestei comisii, măsura dislocării era dusă la îndeplinire de organele MAI.

Secretarul regional de partid răspundea de activitatea comisiei și propunerile făcute în fața Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român. Într-o circulară către regiunile de partid, se arăta care erau sarcinile secretarilor regionali de partid în comisie: de a studia cu atenție categoriile și criteriile în stabilirea domiciliului obligatoriu „pentru a lua hotărâri în spiritul luptei de clasă, pentru izolarea elementelor dușmănoase în ședințele comisiei, pe care le conduce secretarul de partid, acesta trebuie să studieze împreună cu ceilalți doi tovarăși toate dosarele prezentate, să constate existența materialului documentar și probatoriul necesar care să justifice măsura dislocării; întrucât criteriile de apreciere și categoriile prevăzute în hotărâre sunt destul de largi, secretarul regiunii de partid are datoria să vegheze ca să nu se facă abuzuri, stângisme sau alte abateri”. În circulară se dădea și un exemplu: „pentru stabilirea domiciliului obligatoriu, art. 6, punctul a, prevede între altele că în această categorie intră și foștii mari negustori, care au avut comerț cu ridicata sau amănuntul, care au fost expropriați sau ale căror bunuri au fost naționalizate pe baza legilor în vigoare. Trebuie atenție, ca să nu fie incluși în această categorie foști negustori, care au avut mici prăvălii de detaliu, cu unul sau doi vânzători sau chiar fără nici unul”. Au fost cazuri, de asemenea, când un mic negustor, chiar fără salariați, a fost expropriat sau i s-au naționalizat bunurile din anumite interese de stat (localul era

așezat într-un loc unde era necesară lărgirea unui magazin de stat sau casa în care era prăvălia a fost necesară unei instituții de stat și s-a naționalizat etc.). Astfel de cazuri și altele similare nu trebuie să fie considerate că intră în criterii. În practică, au fost dislocate și astfel de persoane și altele cu origine socială modestă.

Potrivit informațiilor furnizate de cercetătoarea Nicoleta Ionescu-Gură³, bazate pe cercetări laborioase în arhivele C.N.S.A.S., *„echipele însărcinate cu dislocarea au fost formate din sergenți de miliție și ostași din trupele de securitate (pentru fiecare familie, o echipă era formată dintr-un milițian și un ostaș). Ofițerii superiori de miliție au condus operațiunea în raioane (ajutați de colective formate din 3-5 ofițeri de miliție), iar ofițerii de miliție, în secții. Miliția a condus operațiunea de îmbarcare/debarcare a persoanelor dislocate, iar trupele de securitate au asigurat paza locurilor de îmbarcare/debarcare. Cadrele, în special cele cu funcții de comandă, au fost alese din rândurile membrilor de partid și UTM”*. Era necesar ca ele să fie *„elemente devotate, cinstite, de încredere și cu posibilități de orientare”*.

Operațiunea de dislocare propriu-zisă a avut următoarele etape. La fiecare familie s-a prezentat o echipă compusă dintr-un sergent de miliție și un ostaș din trupele de securitate. Echipa a fost însoțită de un delegat al sfatului popular, însărcinat cu preluarea bunurilor rămase și a locuinței. După legitimarea celor găsiți în locuință, le-au fost ridicate buletinele de identitate și li s-a adus la cunoștință că, printr-o decizie a Sfatului Popular, s-a hotărât dislocarea. Nu li s-a lăsat nicio înștiințare scrisă. Echipa le-a comunicat că în termen de două ore trebuiau să părăsească locuința și că puteau lua cu ei doar lucruri de uz personal, după care i-a însoțit până la locurile de îmbarcare și i-a predat, pe bază de proces-verbal, ofițerului de miliție însărcinat cu primirea dislocaților. După predare, echipa a raportat comandantului secției de îndeplinirea misiunii, i-a predat actele de identitate și procesul-verbal de predare la locul de îmbarcare a celor dislocați.

Pentru a ajunge în localitățile unde li s-a fixat domiciliu obligatoriu, familiile dislocate au fost îmbarcate în vagoane de marfă închise (20-25 de persoane într-un vagon). Garda trenurilor nu a călătorit în vagoanele de dislocați, ci într-un vagon clasă, atașat la fiecare tren. Persoanele dislocate au fost obligate să-și plătească transportul pentru a ajunge în localitățile stabilite de autorități. Banii au fost strânși de câte un delegat al lor pe fiecare vagon și depuși la casa de bilete a gării, în schimbul cărora li s-a eliberat un Buletin de control de călătorie pe Căile Ferate Române (CFR).

³ Nicoleta Ionescu-Gură, *op. cit.*, p. 277- 293.

La sosirea în gara de debarcare, comandantul eşalonului tren i-a predat pe cei dislocați, nominal, prin proces-verbal, ofițerului de miliție însărcinat cu primirea (ofițerul de miliție avea sub comandă un număr de sergenți de miliție). Transportul la locurile fixate s-a făcut cu mijloacele locale de transport puse la dispoziție de ministerele în ale căror întreprinderi aveau să lucreze.

Ministerele respective aveau, în gara de debarcare, un reprezentant, responsabil cu transportarea, cazarea și încadrarea în muncă a celor dislocați. Buletinele de identitate le-au fost restituite după stabilirea în localitățile fixate de autorități. Pe paginile 4 și 9 din buletinul de identitate s-a aplicat cu tuș o ștampilă specială, care era un indicativ pentru organele Ministerului Securității Statului că cetățeanul respectiv fusese dislocat.

Evidența persoanelor dislocate era ținută prin fișe individuale și prin dosare familiale.⁴ Pentru fiecare dislocat s-a întocmit un dosar care cuprindea atât *„materiale ce-l caracteriza, precum și materiale compromițătoare”*.

După așezarea în localitățile fixate, organele de miliție îi supravegheau pentru a nu părăsi domiciliul obligatoriu. Părăsirea domiciliului obligatoriu se sancționa aspru. Conform art. 9 al HCM nr. 1554/1952, cei care părăseau domiciliul obligatoriu erau trimiși în judecată, fiind pasibili de pedeapsă de la 15 la 20 de ani închisoare.

Din Zona Constanței au fost dislocate, acum 65 de ani, în data de 8 august 1952, 1097 de persoane.⁵ Nu era pentru prima dată; în anul 1951, potrivit Deciziei nr. 200/1951, au fost dislocate, alături de

⁴ Relatează Anastase Firimiță: *„Un ofițer de miliție venit de la raion, de fapt o femeie, pe care aveam să aflăm într-o altă împrejurare că se numea Raveica, ne-a făcut un instructaj colectiv despre ce aveam voie și ce nu ni se permitea să facem cât și faptul că toată lumea trebuia să semnăm într-un registru de prezență. Această măsură era menită să-i descurajeze pe cei care ar fi vrut să părăsească locul de... detenție în aer liber. În continuare, tovarășa locotenent a asistat personal la completarea unor fișe, așa-zis biografice, de către toate persoanele care aveau peste 14 ani.”* Vezi Anastase Firimiță, *Amintiri, Amintiri*, Tipografia și Editura Kronos R, Giurgiu, 2010, p. 245.

⁵ ASRI, fond Documentar, dos. 9572, vol. 47, f. 441-469, 476-515, 573-635; în format pdf-www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20watermark.pdf. Se face precizarea: *„Menționăm că în această situație se încadrau și elementele dislocate din orașul Mangalia, Regiunea Constanța, a căror situație nu s-a putut întocmi, întrucât tabelele au fost luate de comisia M.A.I. pentru verificarea pe teren și nici până în prezent nu au terminat”* - vezi ASRI, fond Documentar, dos. nr. 9572, vol. 47; f. 1-2. Rezultă clar din documente că dislocările din zona Constanței au fost mai ample, dar, din motivele mai sus menționate, ele nu sunt consemnate.

persoane/populații din zona frontierei de Vest, din raioanele Sânicolaul Mare, Timișoara, Deta, Reșița, Oravița, Mehadia, și persoane din raioanele Băneasa și Constanța.⁶

Dislocările din anul 1952 din zona Constanței trebuie înțelese într-un context mai larg; conform Deciziei M.A.I. nr. 239/1952, au fost dislocate 6000 familii cu 9000 persoane nu numai din zona Constanței, ci și din „centrele aglomerate” precum Giurgiu, Zona Petroșani - Petroșani, Lupeni, Uricani etc., Brașov, Ploiești, Cluj, Oradea.

Vizate au fost categorii de persoane precum: foști "exploataitori" - bancheri, industriași, mari comercianți etc.; familiile unor persoane condamnate pentru activitate contrarevoluționară, membrii Mișcării Legionare și alte categorii.⁷

Concret, din zona Constanței au fost vizate următoarele categorii de persoane: 209 persoane pe motive politice⁸; 660 persoane pe motive de natură economică⁹; 228 de persoane pentru infracțiuni de drept comun¹⁰.

⁶ Despre aceste dislocări din raioanele Băneasa și Constanța deținem informații sumare.

⁷ A se vedea vol. *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist- Represiunea. A-E*; coord.Octavian Roske; Institutul Național Pentru Studiul Totalitarismului, București, 2011, p. 580-584.

⁸ Motivațiile au fost de genul: „activitate legionară”; „favorizarea unei organizații de tip fascist”; „fost pretor”; „fost judecător la Tribunalul Constanța”; „fost consilier la Curte”; „trecere frauduloasă a graniței”; „uneltire împotriva ordinii publice”; „instigare publică”; „insultă adusă unui conducător de stat”; „fapte politice”; „broșuri interzise/deținere de broșuri interzise”; „răspândire de știri false”; „omisiune de denunț”; „deținere ilegală de armament”; „furt de pistol” etc.

⁹ În această categorie au fost încadrați: „fost moșier expropriat”/ „fost moșier expropriat, a avut 2 imobile”; „fost comerciant patron birou de copiat acte, a avut moșie și fabrică de ape gazoase”; „fost comerciant și proprietar de imobile naționalizate”; „fost mare industriaș, posedat fabrică de ulei”; „fost proprietar de imobile și magazin de încălțăminte”; „fost mare industriaș, a posedat o fabrică de ambalaje și sobe de teracotă”; „fost negustor și moșier”; „fost proprietar al fabricii de ulei Argus”; „fost mare comerciant de băuturi și proprietar al unui hotel”; „fost director general al societății petrolifere Concordia” etc., în peste 80% din cazuri motivația dislocării a fost faptul că persoana dislocată deținea un imobil care, de regulă, fusese naționalizat.

¹⁰ Detaliind: 34 persoane pentru sabotaj/sabotaj, speculă, evaziune fiscală, tăiere clandestină de vite; 9 pentru contrabandă și trafic de aur și valută; 185 persoane pentru furt de la 3 luni, 6 luni, un an, un și jumătate la 2-5 ani; foarte mulți au fost incluși în categoria „rom recidivist”.

Cele 1097 persoane au fost dislocate în următoarele localități: 545 persoane (183 familii) în satul Neagra; Bicazul Ardelenesc – 224 persoane (67 familii); Bicaz-Chei - 326 persoane (121 familii); toate aceste localități situate în Regiunea Bacău și Pârscov; Regiunea Ploiești - o familie formată din 2 persoane.

Ca ocupații, 318 dintre persoane erau casnice, pentru 135 se făcea mențiunea că sunt fără ocupație, în cazul altor 194 persoane nu se făceau precizări în legătură cu ocupația, iar pentru restul de 450 se menționau ocupațiile: administratori, agricultori/plugari - 10; cârciumari, fabricanți sifoane, elevi - 78; comercianți - 70; îngrijitori, contabili - 19; șoferi - 15; referenți - 15; fotografi, portari, dulgheri, funcționari - 19; modiste, muncitori - 16; cizmari, foști subofițeri, mecanici - 13; referenți tehnici - 10; studenți - 4; acari, căruțași, croitori, pontatori, paznici, casieri, dactilografe, brutari, fierari, măcelari, ospătari, agenți vapoare, simigii, intendenți, chelneri, salahori, electricieni, gestionari, normatori, antreprenori, achizitori materiale, boiangii, zugravi, revizori financiari, magazioneri, grădinari, teracotiști, vânzătoare, jocari, impiegați mișcare, ajutori operator topometru, morari, spălătorese, desenatori, barcagii; foști ofițeri - Todoruț Valeriu Silviu, Butunoiu Andrei, Comănescu Gheorghe, Martac Alexandru, Nistor Valeriu, Picioruș Nicolae; arhitect - Leskova Herman Fronto; șef siloz - Ionescu Eugen; antreprenor - Ioanini Antonie; corespondent - Ienachi Elefterie; profesoară pian - Todie Margareta; fost notar - Călinescu Zaharia; grefier - Mihailescu Petre; foști magistrați - Moroianu Ion, Serienescu Constantin, Picheanu Aureliu; regizor - Cărpinișeanu Nicolae; cartograf - Dugănescu Ion, ingineri - Cochino Pascal, Frangopol Dimitrie, Pop Ștefan, Starostă Iosif; preot - Bădeanu Constantin; învățători/pedagogi - Cazacu Dumitru, Hristodulo Vasilichi, Chirilă Paraschiva, Ștefănescu Virginia, Naum Elena, Otavă Mihalache, Otavă Maria, Stoian Ion, Gelal Ilarie; profesori - Micu Ioan, Gheorghiu Emilia, Cionu Traian, Mănescu Valentina, Tâpea Teofil, Stoianovici Victor Ștefan, Lazaride Iani; avocați - Buter Alexandru, Bădescu Ion, Todie Romulus Valentin, Mânzu Marian etc.

Au fost dislocate familii numeroase. Prezintă doar cazurile familiilor cu cinci sau mai mulți membri: Cirezeanu Dumitru - 5, Roșculet Gheorghe - 5, Afanase Matei - 5, Bulat Șaip - 6, Iancu Iancu - 7, Manicatide Dumitrache - 6, Naun Nicolae - 6, Popescu Mihai - 5, Păcuraru Ion - 6, Hegei Abdul Vuap - 5, Săvulescu Ion - 5, Tașcă Gheorghe - 5, Vâlcu Rada - 7, Vasilescu Vasile - 5, Dumitrescu Ioana - 5, Luban Ion - 5, Iulnea Mitea - 5, Rucăreanu Stere - 6, Plugaru Ion - 6, Tudor Marin zis Ibis - 7, Burdighian Nicolae - 7, Stoisu Ion - 7, Vasile Tudor - 5, Burdigoi Tudorache - 7, Petre Anghel - 7, Florea Tudor - 8.

După vârstă: Bârzan Radu Cristian - 2 ani, Butunoiu Andrei - 2 ani, Bulgără Ion - 74 ani, Călinescu Zaharia - 83 ani, Călinescu Maria - 78 ani, Diamandopol Sava - 73 ani, Eremia Mircea - 75 ani, Dragon Stavre - 74 ani, Frangopol Chiriac - 74 ani, Gheorghiu Ion - 82 ani, Gheorghiu Hermina - 79 ani, Florea Verginia - 4 ani, Florea Ion - 3 ani, Filimon Cornel - 3 ani, Popescu Arian - 3 ani, Andrei Stănița - 2 ani, Mihalache Virginia - 2 ani, Panait Vasile - 4 ani, Tudose Viorel - 3 ani, Pletea Florica - 1 an - cea mai tânără persoană dislocată, Arsene Pavel - 3 ani, Bănesaru Codruța - 4 ani, Bănesaru Doru - 3 ani, Frangopol Corneliu - 4 ani, Brailovschi Maria - 78 ani, Cirezeanu Remus - 4 ani, Olariu Dumitru - 80 ani, Roșculeț Gheorghe - 82 ani, Roșculeț Livia - 4 ani, Luchian Valentin - 2 ani, Stoianovici Constantin - 2 ani, Afanuli Gheorghe - 88 ani, Iancu Cornea - 79 ani, Ichim Lucian - 2 ani, Iordan Gheorghe - 73 ani, Leskova Herman Fronto - 77 ani, Zaip Fatima - 83 ani, Hanga Constantina - 82 ani, Nistor Elena - 78 ani, Nedelcu Ion - 78 ani, Pătru Mircea Mihai - 4 ani, Pătru Ana Virginia - 3 ani, Pilipidis Apostol - 75 ani, Mateescu Claudiu Ion - 4 ani, Constantin Ipatia - 73 ani, Păcuraru Maria - 2 ani, Sfetcu Sanda - 4 ani, Safarică Ecaterina - 92 de ani - cea mai vârstnică persoană, Tămășanu Nicolae - 3 ani, Alexandrescu Georgiana - 4 ani, Ciobanu Dumitru - 4 ani, Lerner Jeanina - 2 ani, Dumitrescu Sirma - 73 ani, Luban Lidia - 2 ani, Veriadi Tudora - 83 ani, Petre Anghel - 77 ani etc.

Au fost dislocate familii pentru învinuiri considerate astăzi absurde, respectiv „vinovăția” unuia dintre membri, spre exemplu, *„soțul fost mare comerciant și proprietar de imobile”* - cazuri: Frangopol Petra Fotini, Frangopol Honorini; soțul *„fost proprietar de imobil”* - Giorgian Paraschiva împreună cu 3 fii, un nepot și o rudă; pentru că membrii familiei - fiu, soț, concubin au fost condamnați pe diferite motive - Bogza Gheorghe; Vasile Petre împreună cu soția, 2 fiice și un ginere; soțul/fiul condamnat pentru trecerea frauduloasă a graniței/fugiți din țară: Dragoș Aurelia cu 2 copii, Rameta Olimpiada, Popa Agafia cu 2 fiice și o rudă, Dobre Constantin cu soția și fiica; Andreanu Marin împreună cu soția, fiica și fratele său; Dușmanu Stana împreună cu nora, nepotul și cumnatul; Nicolescu Constantin împreună cu soția, fratele și sora; Nistor Geană împreună cu fiul, 2 surori, mama, tatăl și cumnatul pentru motivul: *„concubinul său Țigănaș Dumitru este fugit în Danemarca din anul 1950”*; Munteanu Evantia împreună cu 2 copii; Terente Silvia împreună cu fiica, soacra și 2 cumnați; Vârlan Maria împreună cu 3 copii și cu soacra; Dumitrescu Nicu împreună cu soția, un fiu și ginerele său; Drăgulescu Ecaterina, pentru că *„soțul ei, Eugen, a fost pretor înainte de 23 august 1944”*, a fost dislocată la Bicazul Ardelean, împreună cu fiica, ginerele și 2 nepoți; Cinezeanu Dumitru, pentru că a fost *„mare comerciant și*

chiabur”, a fost dislocat la Neagra împreună cu soția și 2 fii; Frangopol Dimitrie a fost dislocat, împreună cu soția, la Bicz Chei, pe motivul că făcea parte din familia marilor negustori Frangopol; Olariu Dumitru, în vârstă de 80 de ani, a fost dislocat la Biczul Ardelean împreună cu fiica, ginerele și nepotul, pentru motivul că a fost moșier etc.

Absurdul a fost atins în cazul fostului „moșier” Simion Vasile din Râmnicu Sărat. Pentru motivul că au fost rude, au fost dislocate mai multe persoane: Pârlitu Aneta, fiică, dislocată la Neagra; Ghiojdeanu Valeria, fiică, dislocată la Neagra împreună cu soțul și fiul său; ginerele, Trandafir Petre, cu soția și fiica, dislocați la Neagra; interesant este cazul Alevrei Margareta, dislocată la Bicz Chei, pe motivul că este „fostă întreținută a marelui industriaș Carol Gagel din București”.

Sunt de amintit câteva din persoanele cu pondere importantă cândva în lumea economică a Constanței: Ion Ion - fost comerciant și proprietar de hotel; Iancu Iancu - proprietar al unei fabrici de ulei; Ioanidi Antonie - fost proprietar al unei cariere de piatră cu instalație modernă și al unui imobil cu 7 apartamente; Jinga Maria - soția unui fost proprietar al unei fabrici de ulei; Lăcătuș Constantin - fabrică de pâine, grădinar, patron și proprietar de imobile; Lămureanu Ion - fost proprietar al fabricii metalurgice, 27 ha. teren, autobuz și imobile; Motaș Dumitru - fost acționar la Banca „Dobrogea”; Manicatide Dumitrache - fost mare industriaș, fabrică de cărămidă și sobe de teracotă, fost consul în Norvegia 3 ani; Marin Ion - proprietar de mașini și autobuze; Protopescu Constantin - fost proprietar de fabrică de ape gazoase, cârciumă și mai multe imobile; Păcuraru Victor - proprietar al unei societăți de transport auto; Păcuraru Vasile - fost proprietar al Societății „Săgeata” de transport auto; Sfetcu Nicolae - proprietar al unei fabrici de ape gazoase și imobile; Slivescu Silvia – soțul, fost cofetar, proprietar de șalupă; Safarică Polixenia – soțul, fost proprietar de fabrică de ulei și imobile; Teodorescu Dimitrie - fost proprietar al Hotelului „Splendid”; Tulea Gheorghe - fost proprietar al Fabricii de ulei „Argus”; Bucur Vasile - fost comerciant, proprietar restaurant și fost bucătar la Curtea regală; Bălăceanu Tudor - proprietar birou de copiat acte, fabrică ape gazoase; Bălăceanu Nicolae - fost proprietar de fabrică de ape gazoase; Curteanu Dimitrie – fost proprietar imobile naționalizate, 2 mașini auto, atelier mecanic; Dalla Sterie - fost proprietar al unei agenții de vapoare și a unei vile; Frangopoulou Hristu - fost subdirector la firma „Szinger”; Șerban Samoil - fost director al unei societăți de asigurări; Mănescu Victor - fost director al Societății petroliere „Concordia”; Petre Ion - fost proprietar al unei agenții de vapoare; Curechianu Nicolae - fost proprietar al unei societăți de autobuze etc.

SATUL NEAGRA¹¹ – REGIUNEA BACĂU

A fost cel mai important centru de dislocare folosit de regimul comunist. La 5 august 1952, din Raza Direcției Regionale M.A.I. Constanța aici au fost internate 545 de persoane, respectiv 183 familii, din municipiul Constanța.

Motivațiile au îmbrăcat cu precădere o tentă politică și una economică: chiaburi/foști chiaburi, foști moșieri/foști moșieri expropriați, comercianți, proprietari de imobile naționalizate – 2 imobile/patron birou copiat acte/magazin și fabrică de apă gazoasă/fost proprietar de ape gazoase, foste întreprinderi naționalizate/fost proprietar de șalupă/fost proprietar al Fabricii de ulei „Argus”/fost proprietar de hotel/fost proprietar carieră de piatră cu instalație modernă - imobil cu 7 apartamente/patron și proprietar al unei fabrici de pâine/fost proprietar al unei societăți de transporturi auto și imobile/fost mare industriaș - fabrică de ulei/proprietar de autobuze și imobile/fost proprietar de atelier și magazin de încălțăminte/fost mare industriaș/subdirector la o

¹¹ Numele de Chisirig (Neagra) vine de la muntele omonim, iar Neagra de la stânca Bâta Neagră (1458 m), cât și de la pârâul și pădurile negre din zonă. Legat de toponimia satului, tradiția spune că, din cauza iernilor grele și aspre, călugării pustnici și sihaștri coborau în peșteri și bordeie la biserica din sat, iar de mulțimea lor și a hainelor negre se vedeau pete negre pe zăpadă. O altă sursă ar fi inundațiile de la început de secol XX, când mai mulți arbori ruși de vânt, aduși de viiturile de pe versanți, s-au oprit la confluența celor două pârâuri, Neagra Mare și Neagra Mică, apa strecurându-se printre ei. Aceste lemne s-au carbonizat și câțiva ani apa a curs „neagră”. Primul sat al comunei Tașca atestat documentar este satul Neagra (Chișirig), care a fost la început un cătun menționat pentru prima dată într-un hrisov din 12 august 1611, și aparținea satului Bicaz, format pe moșia mănăstirii Bistrița. Comuna Tașca nu exista la sfârșitul secolului al XIX-lea pe teritoriul ei actual, fiind inclusă în comuna Bicaz din plasa Piatra-Muntele a județului Neamț, existând satele Crasna, Neagra, Tașca, Chișirig și Floarea. Anuarul Socec din 1925 consemnează în aceeași comună Bicaz satele Chișirig-Neagra, Hămzoaia, Secu, Tașca, Ticoș și Floarea.

Comuna a fost înființată în 1931, prin separarea teritoriului ei de comuna Bicaz. Satele comunei erau Chișirig, Hamzoaia, Secu, Tașca și Ticoș-Floarea. În 1950, comuna a fost arondată raionului Piatra Neamț din regiunea Bacău. În 1950 satul Neagra împreună cu satele Ticoș și Floarea se aflau în componența comunei Bicaz Chei, Raionul Piatra Neamț, Regiunea Bacău. În 1952 era sat în componența comunei Tașca, împreună cu Hamzoaia, Secu, Bâcu, Tașca și Ticu Florea – Raionul Piatra Neamț, Regiunea Bacău – formă de organizare care se menține până în 1968. Din 1968 până în prezent este sat în componența comunei Tașca, județul Neamț.

agenție de vapoare/director general al societății/director administrativ al Societății Petrolifere „Concordia”/ Moara Popescu/acționar la o moară/fabrică de ambalaje/sobe de teracotă; fost exploatator; fost condamnat politic; fost deținut politic; condamnat pentru participarea la organizații de tip fascist; răspândire de știri false/instigare/port ilegal de armă/vânzare de pistol/omisiune de denunț/trecere frauduloasă a graniței/broșuri interzise/instigare publică/insultă adusă unui conducător de stat; soțul arestat; fost subofițer și chiabur; condamnat pentru sabotaj; condamnat pentru speculă; suspect furt/nu are buletin/suspect/legături periculoase cu infractorii/recidivist/tăieri clandestine/evaziune fiscală etc.

96 de persoane au fost dislocate aici pe motive de natură politică sau asimilate celor de natură politică¹², 295 persoane pentru motive de natură economică¹³ și 156 de persoane pentru fapte de drept comun¹⁴.

Ocupațiile au fost diverse: agricultor, fost fabricant, comercianți - 33, contabili - 8, șofer, referent, dulgher, funcționari - 6, fost notar, inginer, cizmar, fost subofițer, foști ofițeri - 2, mecanici - 4, referent tehnic, căruțaș, croitor, pontator, muncitor, profesor, inspector, șef de echipă, secretară, cartograf, coordonator administrativ, vulcanizator, chelner, electrician, agent vapoare, dactilografă, casier, corespondent, reparator radio, inginer chimist, simigiu, intendent, normator, antreprenor,

¹² Din rândul acestor motive de natură politică amintim: „*activitate legionară*”; „*favorizarea unei organizații de tip fascist*”; „*fost pretor*”; „*fost judecător la Tribunalul Constanța*”; „*fost consilier la Curte*”; „*trecere frauduloasă a graniței*”; „*uneltire împotriva ordinii publice*”; „*instigare publică*”; „*insultă adusă unui conducător de stat*”; „*fapte politice*”; „*broșuri interzise/deținere de broșuri interzise*”; „*răspândire de știri false*”; „*omisiune de denunț*”; „*deținere ilegală de armament*”; „*furt de pistol*” etc.

¹³ Motive de natură economică: „*fost moșier expropriat*”/ „*fost moșier expropriat, a avut 2 imobile*”; „*fost comerciant, patron birou de copiat acte, a avut moșie și fabrică de ape gazoase*”; „*fost comerciant și proprietar de imobile naționalizate*”; „*fost mare industriaș, a posedat fabrică de ulei*”; „*fost proprietar de imobile și magazin de încălțăminte*”; „*fost mare industriaș, a posedat o fabrică de ambalaje și sobe de teracotă*”; „*fost negustor și moșier*”; „*fost proprietar al fabricii de ulei Argus*”; „*fost mare comerciant de băuturi și proprietar al unui hotel*”; „*fost director general al societății petrolifere Concordia*” etc., în peste 80% din cazuri, motivația dislocării a fost faptul că persoana dislocată deținea un imobil care de regulă fusese naționalizat.

¹⁴ Din rândul faptelor de drept comun enumerăm: pentru sabotaj, speculă, evaziune fiscală, tăiere clandestină de vite; pentru contrabandă și trafic de aur și valută; persoane pentru furt de la 3 luni, 6 luni, un an, un și jumătate la 2-5 ani; foarte mulți au fost incluși în categoria „*rom recidivist*”.

achizitor materiale, fotograf, brutar, învățător, paznic, boiangiu, tâmplar, măcelar, acar etc.; erau pensionari - 3, fără ocupație - 65, elevi - 46, un student, iar femeile, cu câteva excepții, erau casnice - 148; în multe cazuri nu se preciza ocupația - 129.

Prezentăm câteva situații:

Cea mai vârstnică persoană care a fost dislocată aici a fost Safarică Ecaterina, de 92 de ani, iar cea mai tânără, Luchian Valentin, de 2 ani.

Au fost dislocate familii numeroase (prezentăm doar cazurile familiilor cu mai mult de cinci membri): Cirezeanu Dumitru - 5, Iancu Iancu - 7, Iulnea Mitea - 5, Rucăreanu Stere - 6, Plugaru Ion - 6, Tudor Marin, zis „Ibis” - 7, Burdighian Nicolae - 7, Stoisu Ion - 7, Vasile Tudor - 5, Burdigoi Tudorache - 7, Petre Anghel - 7, Florea Tudor - 8.¹⁵

BICAZUL ARDELEAN¹⁶ – REGIUNEA BACĂU

¹⁵ ASRI, fond Documentar, dos. 9572, vol. 47, f. 441-469, 476-515, 573-635; în format pdf-www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20 watermark; Ion Bălan, *Regimul concentraționar din România. 1945-1964*, Fundația Academia Civică, București, 2000; Radu Ciuceanu, *Regimul penitenciar din România (1940-1962)*, INST, București, 2001; Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă, (1945-1967)*, Ed. Polirom, Iași, 2008; Romulus Rusan, *Cronologia și geografia represiunii comuniste în România. Recensământul populației concentraționare (1945-1989)*, Fundația Academia Civică, București, 2007; Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrinu, Cristian Vasile (ed.), *Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România. Raport final*, Ed. Humanitas, București, 2007; Nicoleta Ionescu-Gură, *op.cit.*; Roxana Petrescu, *Cum s-a construit în zece ani hidrocentrala care a luminat România și ce povești de viață au rezistat muncii pe șantierul de la Bicz, în „Financiar”, 27 sep. 2010*

¹⁶ La sfârșitul secolului al XIX-lea, teritoriul comunei făcea parte din Regatul Ungariei din Austro-Ungaria, în cadrul căreia era arondată districtului Gheorgheni al comitatului Ciuc; hărțile epocii îl consemnează în zona comunei satelor Tikos, Bisztrapatak și Almásmező. În 1918, comuna a fost ocupată de armata României, stat care a revendicat Transilvania, iar în 1920 trecerea la România a fost oficializată prin tratatul de la Trianon. Astfel, Anuarul Socec din 1925 o consemnează cu numele românesc de Bicz, cu o populație de 6994 de locuitori, în plasa Tulgheș a județului Ciuc, această comună cuprinzând și teritoriul actualei comune Bicz-Chei. Spre sfârșitul perioadei interbelice, cele două comune s-au diferențiat. În 1950, comuna Biczul Ardelean a fost transferată raionului Piatra Neamț din regiunea Bacău, fiind formată din satele: Biczul Ardelean, Neagra și Ticoș Florea. În 1952 în componența de mai sus s-a menținut în cadrul raionului Piatra Neamț, Regiunea Bacău. În 1956 era formată din satele: Biczul Ardelean, Bistra, Chișirig, Ivaniș, Lunca, Lunca Băineșilor, Palei, Pârâu Borviz, Pârâu Caprei, Pârâu Țepeșeni, Popescu, Ticoș, Tiros,

A fost unul dintre cele mai importante centre de dislocare folosite de regimul comunist. Pe 5 august 1952, din Raza Direcției Regionale M.A.I. Constanța, aici au fost internate 224 de persoane, respectiv 67 familii, provenind din municipiul Constanța.

Motivațiile au îmbrăcat cu precădere o tentă politică și una economică: chiaburi/foști chiaburi, fost moșier/ fost moșier expropriat; comercianți, proprietari de imobile naționalizate – 2 imobile/patron birou copiat acte/magazin și fabrică de apă gazoasă/fost proprietar de ape gazoase, foste întreprinderi naționalizate/fost proprietar de șalupă/fost proprietar de hotel/fost proprietar carieră de piatră cu instalație modernă - imobil cu 7 apartamente/patron și proprietar al unei fabrici de pâine/fost proprietar al unei societăți de transporturi auto și imobile/fost mare industriaș - fabrică de ulei/propietar de autobuze și imobile/fost proprietar de atelier și magazin de încălțăminte/fost mare industriaș/subdirector la o agenție de vapoare/ acționar la o moară/fabrică de ambalaje/sobe de teracotă; fost exploatator; fost condamnat politic; fost deținut politic; condamnat pentru participarea la organizații de tip fascist; răspândire de știri false/instigare/port ilegal de armă/vânzare de pistol/omisiune de denunț/trecere frauduloasă a graniței/broșuri interzise/instigare publică/insultă adusă unui conducător de stat; soțul arestat; fost subofițer și chiabur; condamnat pentru sabotaj; condamnat pentru speculă; suspect furt/nu are buletin/suspect/legături periculoase cu infractorii/recidivist/tăieri clandestine/evaziune fiscală etc. 45 de persoane au fost dislocate aici pe motive de natură politică/asimilate celor de natură politică¹⁷, 146 pentru motive de natură economică¹⁸ și 33 de persoane pentru fapte de drept comun¹⁹.

Țoșorog, Țepeșeni, Valea Bradului – Raionul Piatra Neamț, Regiunea Bacău. În 1960 era formată din satele: Bicazul Ardelean, Bistra, Chișirig, Lunca, Palei, Pârâu Borviz, Pârâu Caprei, Ticoș, Telec, Țoșorog, Țepeșeni – Raionul Piatra Neamț, Regiunea Bacău. Din 1968 până în prezent este comună în cadrul județului Neamț.

¹⁷ Motivații de natură politică : „activitate legionară”; „favorizarea unei organizații de tip fascist”; „trecere frauduloasă a graniței”; „uneltire împotriva ordinii publice”; „instigare publică”; „insultă adusă unui conducător de stat”; „fapte politice”; „broșuri interzise/deținere de broșuri interzise”; „răspândire de știri false”; „omisiune de denunț”; „deținere ilegală de armament”; „furt de pistol” etc.

¹⁸ Motive de natură economică : „fost moșier expropriat”/ „fost moșier expropriat, a avut 2 imobile”; „fost comerciant, patron birou de copiat acte, a avut moșie și fabrică de ape gazoase”; „fost comerciant și proprietar de imobile naționalizate”; „fost mare industriaș, posedat fabrică de ulei”; „fost proprietar de imobile și magazin de încălțăminte”; „fost mare

Ocupațiile au fost diverse: agricultor, fost fabricant, comercianți - 14, contabili - 4, șofer, referent, dulgher, funcționari - 7, fost notar, inginer, cizmar, fost subofițer, foști ofițeri - 3, mecanici - 4, referent tehnic, căruțaș, croitor, pontator, muncitor, profesor, inspector, șef de echipă, secretară, cartograf, coordonator administrativ, vulcanizator, chelner, electrician, agent vapoare, dactilografă, casier, corespondent, reparator radio, inginer chimist, simigiu, intendent, normator, antreprenor, achizitor materiale, fotograf, brutar, învățător, paznic, boiangiu, tâmplar, măcelar, acar etc. Erau pensionari - 3, fără ocupație - 26, elevi - 8, iar femeile, cu câteva excepții, erau casnice - 66; în multe cazuri nu se preciza ocupația - 43.

Cea mai vârstnică persoană care a fost dislocată aici a fost Roșculeț Gheorghe, de 82 ani, iar cea mai tânără, Pletea Florica, de 1 an.

Au fost dislocate familii numeroase (prezentăm doar cazurile familiilor cu mai mult de cinci membri): Păcuraru Ion - 6, Hegei Abdul Vuap - 5, Bulat Membet - 7; Vâlcu Rada, Luban Ion - 5, Florea Tudor - 8.²⁰

BICAZ CHEI ²¹ – REGIUNEA BACĂU

industriaș, a posedat o fabrică de ambalaje și sobe de teracotă”; „fost negustor și moșier” etc. În peste 80% din cazuri, motivația dislocării a fost faptul că persoana dislocată deținea un imobil care, de regulă, fusese naționalizat.

¹⁹ Fapte de drept comun: sabotaj, speculă, evaziune fiscală, tăiere clandestină de vite; pentru contrabandă și trafic de aur și valută; pentru furt de la 3 luni, 6 luni, un an, un și jumătate la 2-5 ani; foarte mulți au fost incluși în categoria „rom recidivist”.

²⁰ ASRI, fond Documentar, dos. 9572, vol. 47, f. 441-469, 476-515, 573-635; în format pdf- [www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20 watermark](http://www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20 watermark;); Ion Bălan, *op.cit.*; Radu Ciuceanu, *op.cit.*; Romulus Rusan, *op.cit.*; Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrinu, Cristian Vasile (ed.), *op.cit.*; Nicoleta Ionescu-Gură, *op.cit.*; Roxana Petrescu, *art. cit.*

²¹ La sfârșitul secolului al XIX-lea, teritoriul comunei făcea parte din Regatul Ungariei din Austro-Ungaria, în cadrul căreia era arondat districtului Gheorgheni al comitatului Ciuc; hărțile epocii îl consemnează în zona comunei satelor Györgyö-Békás (la confluența râurilor Dămuc și Bicaz) și Iványos. În 1918, comuna a fost ocupată de armata României, stat care a revendicat Transilvania, iar în 1920 trecerea la România a fost oficializată prin Tratatul de la Trianon. Astfel, Anuarul Socec din 1925 o consemnează cu numele românesc de *Bicaz*, cu o populație de 6994 de locuitori, în plasa Tulgheș a județului Ciuc, această comună cuprinzând și teritoriul actualelor comune Bicazul Ardelean și Dămuc. Spre sfârșitul perioadei interbelice, cele trei comune s-au diferențiat. În 1950, comuna Bicaz-Chei a fost transferată raionului Piatra Neamț din regiunea Bacău.

Și aici a fost unul dintre cele mai importante centre de dislocare folosite de regimul comunist. La 5 august 1952, din Raza Direcției Regionale M.A.I. Constanța, aici au fost internate 326 de persoane, respectiv 121 familii, dinslocate din municipiul Constanța.

Motivațiile au îmbrăcat, ca de obicei, o tentă politică și una economică: chiaburi/foști chiaburi, fost moșier/ fost moșier expropriat; comercianți, proprietari de imobile naționalizate – 2 imobile/patron birou copiat acte/magazin și fabrică de apă gazoasă/fost proprietar de ape gazoase, foste întreprinderi naționalizate/fost proprietar de șalupă/fost proprietar de hotel/fost proprietar carieră de piatră cu instalație modernă – imobil cu 7 apartamente/patron și proprietar al unei fabrici de pâine/fost proprietar al unei societăți de transporturi auto și imobile/fost mare industriaș - fabrică de ulei/propietar de autobuze și imobile/fost proprietar de atelier și magazin de încălțăminte/fost mare industriaș/subdirector la o agenție de vapoare/ acționar la o moară/fabrică de ambalaje/sobe de teracotă; fost exploatator; fost condamnat politic; fost deținut politic; condamnat pentru participarea la organizații de tip fascist; răspândire de știri false/instigare/port ilegal de armă/vânzare de pistol/omisiune de denunț/trecere frauduloasă a graniței/broșuri interzise/instigare publică/insultă adusă unui conducător de stat;/ soțul arestat; fost subofițer și chiabur; condamnat pentru sabotaj; condamnat pentru speculă; suspect furt/nu are buletin/suspect/legături periculoase cu infractorii/recidivist/tăieri clandestine/evaziune fiscală etc. 68 de persoane au fost dislocate aici pe motive de natură politică/asimilate celor de natură politică²², 219 pentru motive de natură economică²³ și pentru 39 de persoane fapte de drept comun²⁴.

În 1956 făcea parte din Raionul Piatra Neamț, Regiunea Bacău, și era formată din satele: Ața, Bicz Chei, Bicăjelu, Bârnadu, Bârnădel, Gherman, Gura Dămuc, Ivaneș, Lapoș, Lunca Bisericeii, Lunca Biczului, Pârâu Bicz. În 1960 făcea parte din Raionul Piatra Neamț, Regiunea Bacău și era formată din satele: Ața, Bicz Chei, Bicăjelu, Bârnadu, Gherman, Ivaneș, Lunca Bisericeii, Lunca Biczului, Pârâu Bicz. Din 1968 și până în prezent este comună în cadrul Județului Neamț.

²² Motive de natură politică: „activitate legionară”; „favorizarea unei organizații de tip fascist”; „trecere frauduloasă a graniței”; „uneltire împotriva ordinii publice”; „instigare publică”; „insultă adusă unui conducător de stat”; „fapte politice”; „broșuri interzise/deținere de broșuri interzise” ; „răspândire de știri false”; „omisiune de denunț”; „deținere ilegală de armament”; „furt de pistol” etc.

²³ Motive de natură economică : „fost moșier expropriat”/ „fost moșier expropriat, a avut 2 imobile”; „fost comerciant, patron birou de copiat acte, a avut moșie și fabrică de ape

Ocupațiile au fost diverse: agricultor, fost fabricant, comercianți - 23, contabili - 7, șofer, referent, dulgher, funcționari - 6, fost notar, inginer, cizmar, fost subofițer, foști ofițeri - 1, mecanici - 4, referent tehnic, căruțaș, croitor, pontator, muncitor, profesor, inspector, șef de echipă, secretară, cartograf, coordonator administrativ, vulcanizator, chelner, electrician, agent vapoare, dactilografă, casier, corespondent, reparator radio, inginer chimist, simigiu, intendent, normator, antreprenor, achizitor materiale, fotograf, brutar, învățător, paznic, boiangiu, tâmplar, măcelar, acar etc. Erau pensionari - 2, fără ocupație - 43, elevi - 24, studenți - 3; femeile, cu câteva excepții, erau casnice - 103; în multe cazuri nu se preciza ocupația - 24.

Cea mai vârstnică persoană care a fost dislocată aici a fost Afanuli Gheorghe, de 88 ani, iar cea mai tânără, Lerner Jeanina, de 2 ani.

Au fost dislocate familii numeroase (prezentăm doar cazurile familiilor cu mai mult de cinci membri): Bulat Șaip - 6, Săvulescu Ion - 5, Costache Nicolae - 5, Frangopol Chiriac - 6, Vârlan Maria - 5, Vasilescu Vasile - 5 etc.²⁵

PÂRSCOV²⁶ – REGIUNEA PLOIEȘTI

gazoase” ; „fost comerciant și proprietar de imobile naționalizate”; „fost mare industriaș, a posedat fabrică de ulei”; „fost proprietar de imobile și magazin de încălțăminte”; „fost mare industriaș, a posedat o fabrică de ambalaje și sobe de teracotă”; „fost negustor și moșier” etc. În peste 80% din cazuri motivația dislocării a fost faptul că persoana dislocată deținea un imobil care, de regulă, fusese naționalizat.

²⁴Motive de drept comun: sabotaj, speculă, evaziune fiscală, tăiere clandestină de vite; pentru contrabandă și trafic de aur și valută; persoane pentru furt de la 3 luni, 6 luni, un an, un și jumătate la 2-5 ani; foarte mulți au fost incluși în categoria „rom recidivist”.

²⁵ ASRI, fond Documentar, dos. 9572, vol. 47, f. 441-469, 476-515, 573-635; în format pdf-www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/ D%20000055-047%20 watermark; Ion Bălan, *op.cit.*; Radu Ciuceanu, *op.cit.*; Romulus Rusan, *op.cit.*; Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrințu, Cristian Vasile (ed.), *op.cit.*; Nicoleta Ionescu-Gură, *op.cit.*; Roxana Petrescu, *art. cit.*

²⁶ Pârscoș este o comună în județul Buzău, zona Muntenia, formată din satele Bădila, Curcănești, Lunca Frumoasă, Oleșești, Pârjolești, Pârscoș (reședința), Robești, Runcu, Târcov, Tocileni, Trestieni și Valea Purcarului. Comuna se află în zona Subcarpaților de Curbură, în valea Buzăului, pe malul stâng al râului, la confluența sa cu râul Bălăneasa, și avea, în anul 2011, 5654 de locuitori. Este străbătută de șoseaua județeană DJ203L, care spre sud traversează râul Buzău și duce la Măgura (DN10), iar spre nord urcă pe valea Bălăneșei spre Bozioru și Brăești.

La 05.08.1952 din Raza Direcției Regionale M.A.I. Constanța aici au fost internate 2 persoane, respectiv o familie, din municipiul Constanța.

Motivațiile au fost de natură strict economică.

Ca ocupații: o persoană era trecută în categoria fără ocupație, iar cealaltă era casnică.

Despre persoanele care au fost dislocate avem mărturii foarte puține: știm că cei care au fost dislocați la Neagra, Bicazul Ardelean și Bicaz-Chei au fost folosiți ca forță de muncă ieftină la construirea barajului Hidrocentralei de la Bicaz.

Iată una dintre puținele mărturii identificate de noi, mărturie ce aparține Constanței Craiu²⁷: „La 18 ani am fost deportați 2.000 (s-ar putea să fie luați în calcul și cei deportați din zona Mangaliei) de constănțeni. Politica lui Dej (Gheorghe Gheorghiu Dej - n.red.) ne-a deportat. Eram crema negustorimii din Constanța, comercianți de parfumuri și mătăsuri și în vara lui '52 ne-a urcat în vagoane pe toți, cu restricție de bagaj de 10 kilograme și am ajuns aici. Nici cel mai amărât om nu are 10 kilograme. Și acest lucru nu ni-l făcea niște străini. Eram români contra români. Am călătorit două zile și două nopți și am ajuns la Bicaz. Aici am îmbătrânit”, spune Constanța Craiu, unul dintre miile de oameni care a ajuns la Bicaz. În 1952 avea doar 18 ani, păstrând și acum, ca și atunci, o pasiune: cântatul. „Ce s-a făcut aici

Prin comună trece calea ferată Buzău-Nehoiășu, care este deservită de gara Pârscov și de halta Bădila. La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna Pârscov era reședința plaiului Pârscov (înainte de unirea lui cu plaiul Slănic) din județul Buzău și era formată din cătunele Bădila, Lunca Frumoasă și Pârscov, având în total 5400 de locuitori. În comună funcționau o școală mixtă cu 50 de elevi (dintre care 7 fete) și 4 biserici ortodoxe. Pe teritoriul comunei actuale funcționau în același plai și comunele Robești și Târcov. Comuna Robești era alcătuită din cătunele Robești, Runcu și Stăniliești, cu 630 de locuitori și 2 biserici. Comuna Târcov avea satele Gura Târcovului, Oleșești, Târcov și Trestieni, cu 900 de locuitori, 2 biserici și o școală. În 1925 comuna Robești fusese desființată și inclusă în comuna Târcov, împreună cu comuna Gura Aninoasei. Comuna Târcov avea 3491 de locuitori și făcea parte din plasa Sărățelu. Comuna Pârscov era inclusă în schimb tot în plasa Pârscov, avea o alcătuire asemănătoare și avea 4256 de locuitori. În 1931, a fost temporar înființată comuna Lunca Frumoasă, fostele ei subdiviziuni, Curcănești, Pârjolești, Tocileni și Valea Purcarului, devenind sate de sine stătătoare ale acestei comune. În 1950 cele trei comune (Pârscov, Lunca Frumoasă și Târcov) au fost incluse în plasa Cărpiniștea a regiunii Buzău și apoi (după 1952) a regiunii Ploiești; în timp, comuna Lunca Frumoasă a fost desființată și inclusă în comuna Pârscov, iar comuna Târcov a fost desființată și împărțită între Pârscov și comuna Berca. Din 1968 comuna Pârscov face parte din nou din județul Buzău.

²⁷ Roxana Petrescu, *art.cit.*, în „Ziarul Financiar”, 27 septembrie 2010.

nu s-a făcut cu cântec, ci cu muncă, dar ce-aș mai cânta un tangou acum. Mergeam în fiecare zi pe jos 10 kilometri ca să ajung la șantier. Ghetele mi se rupseseră și mi le legasem cu sârmă. Dădeam toată ziua la ciur pentru nisip, să-l folosească la construit. Erau fii de învățători cu mine. Ei nu făceau armată. Erau considerați prea periculoși pentru a ține o armă în mână, așa că-i trimiteau la muncă aici. Dar cântam. Ai noștri plâneau și munceau, dar cântam. Am fost balsamul lor”, spune Constanța Craiu care, după un an și opt luni, a fugit de pe șantier, reușind să-și refacă viața.

Unele lucruri au rămas însă, cum ar fi teama de zgomote, cum sunt cele de artificii: „Am auzit prea multe la viața mea”, mai spune Constanța Craiu, făcând referire la dinamita care se folosea pentru a scoate din munte piatra necesară construcțiilor.²⁸

Rămâne ca viitoare cercetări bazate pe noi surse de arhivă și mărturii orale să completeze tabloul încă sărac al unei drame cumplite, deportarea a peste o mie de oameni pe motive închipuite, care au fost dislocați de la casele lor și au plătit cumplita vina de a nu fi fost, în vremuri potrivnice, pe placul guvernanților de atunci.

BIBLIOGRAFIE

ASRI, fond Documentar, dos. nr. 9572, vol. 47; f. 441-469, 476-515, 573-635; format pdf-www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20Watemark.pdf.

Ion Bălan, *Regimul concentraționar din România. 1945-1964*, Fundația Academia Civică, București, 2000;

Radu Ciuceanu, *Regimul penitenciar din România (1940 – 1962)*, INST, București, 2001;

Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Editura Polirom, Iași, 2008;

Romulus Rusan, *Cronologia și geografia represiunii comuniste în România. Recensământul populației concentraționale (1945 - 1989)*, Fundația Academia Civică, București, 2007;

²⁸ ASRI, fond Documentar, dos. 9572, vol. 47, f. 441-469, 476-515, 573-635; în format pdf-[www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20watemark](http://www.cnsas.ro/documente/colonii%20munca/D%20000055-047%20watemark;); Ion Bălan, *op.cit.*; Radu Ciuceanu, *op.cit.*; Romulus Rusan, *op.cit.*; Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrinu, Cristian Vasile (ed.), *op.cit.*; Nicoleta Ionescu-Gură, *op.cit.*

Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrinu, Cristian Vasile (ed.), *Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România. Raport final*, Editura Humanitas, București, 2007;

Nicoleta Ionescu-Gură, *Dislocarea din centrele aglomerate a persoanelor care „dăunau construirii socialismului în Republica Populară Română”*, în *Caielele CNSAS*. Revistă semestrială editată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Anul I, nr. 2/2008, Editura CNSAS, București;

Roxana Petrescu, *Cum s-a construit în zece ani hidrocentrala care a luminat România și ce povești de viață au rezistat muncii pe șantierul de la Bicăz*, în „Ziarul Financiar”, 27 septembrie 2010.

SHORT CONSIDERATION REGARDING THE DISPLACEMENTS OF 1952 FROM THE AREA OF CONSTANȚA– CASE STUDY

Abstract

Through several government decisions, beginning with 1950, certain categories of persons were dislocated from their home towns to other localities in the country. The main criteria for selecting the persons who were moved to a compulsory home were related to the previous political activity of those persons, to the social category to which they belonged. This paper presents the dislocated people from Constanța in 1952, these being analysed by their former profession, age, etc. Then are presented the centers of dislocation in which these persons had compulsory home in Bacău region, with particular examples and cases.

Keywords: Communism, displacements, Constanta, compulsory home.